

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри теорії та
методик початкової освіти
_____ Наталія БАХМАТ
підпис
29 серпня 2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Початкова освіта
спеціальності 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
мова навчання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробники програми: Л. М. Московчук, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

Ухвалено на засіданні кафедри теорії та методик початкової освіти
Протокол № 9 від 29 серпня 2023 року

Ухвалено науково-методичною радою педагогічного факультету
Протокол № 8 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної
ради факультету _____ Наталія БАХМАТ

Гарант освітньо-професійної програми _____ Наталія БАХМАТ

ЗМІСТ

Розділ 1. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1.1	Вступ .....
1.2	Мета, завдання практики. Перелік компетентностей для набуття здобувачем під час проходження виробничої переддипломної практики .....
1.3	Організація та проведення практики .....
1.3.1	Академічна характеристика практики .....
1.3.2	Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти .....
1.4	Зміст практики .....
1.5	Етапи практики .....
1.6	Індивідуальні завдання .....
1.7	Форми і методи контролю .....
1.8	Критерії оцінювання результатів проходження виробничої переддипломної практики .....
1.9	Звітна документація та рекомендації до її оформлення .....
1.10	Методика оцінювання результатів практики .....
1.11	Порядок підведення підсумків практики .....
1.12	Охорона праці під час проходження виробничої переддипломної практики .....
1.12.1	Інструкція з охорони праці здобувачів вищої освіти .....
1.12.2	Інструкція з охорони життя і здоров'я здобувачів початкової освіти .....
1.13	Список рекомендованої літератури .....

Розділ 2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ (ДОДАТКИ)

2.1	Додаток А Зразок оформлення титульної сторінки звітної документації .....
2.2	Додаток Б.1 Зразок оформлення титульної сторінки звіту про виконання програми виробничої переддипломної практики .....
2.3	Додаток Б.2 Орієнтовний зразок оформлення звіту про виконання програми виробничої переддипломної практики .....
2.4	Додаток В Зразок оформлення щоденника практики .....
2.5	Додаток Г.1 Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів навчально-методичної роботи .....
2.6	Додаток Г.2 Зразок оформлення титульної сторінки зошита психолого-педагогічних спостережень за освітнім процесом у початковій школі .....

2.7	Додаток Г.3	Орієнтовний зразок оформлення зошита психолого-педагогічних спостережень за освітнім процесом у початковій школі .....
2.8	Додаток Г.4	Методичні поради щодо аналізу уроків.....
2.9	Додаток Г.5	Зразок оформлення титульної сторінки конспекту залікового уроку .....
2.10	Додаток Д.1	Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів виховної роботи .....
2.11	Додаток Д.2	Зразок оформлення титульної сторінки конспекту виховного заходу .....
2.12	Додаток Д.3	Орієнтовний зразок оформлення конспекту виховного заходу .....
2.13	Додаток Д.4	Орієнтовний зразок оформлення аналізу виховної години/позакласного виховного заходу .....
2.14	Додаток Е.1	Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів науково-дослідницької роботи .....
2.15	Додаток Е.2	Вимоги до змісту та технічного оформлення тексту статті .....
2.16	Додаток Е.3	Орієнтовний зразок оформлення матеріалів статті .....
2.17	Додаток Ж.1	Особливості організації та проведення виробничої переддипломної практики в умовах навчання з використанням дистанційних технологій.....
2.18	Додаток Ж.2	Орієнтовний зразок аналізу уроку дистанційного навчання .....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

Розділ 1. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1.1 ВСТУП

Академічна характеристика виробничої переддипломної практики

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Рік навчання	2
Семестр	1
Термін практики	4 тижні
Кількість годин	180
Кількість кредитів ECTS	6
Присвоювана кваліфікація	Магістр початкової освіти. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

Виробнича переддипломна практика є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Початкова освіта» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта і має на меті формування та розвиток інтегральної, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей здобувачів вищої освіти, практичне пізнання закономірностей і принципів професійної інноваційної та дослідницької діяльності, оволодіння способами її організації.

Практика передбачає самостійне виконання студентами обов'язків учителя початкових класів, а також завдань навчально-методичного, виховного та науково-дослідницького характеру з теми магістерського дослідження.

Програма виробничої переддипломної практики здобувачів освітнього ступеня «магістр» розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», навчальних планів підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта», затвердженою вченою радою К-ПНУ ім. Івана Огієнка (протокол № 4 від 31 березня 2022 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 30 серпня 2021 р.) з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (протокол № 3 від 30 березня 2023 р., зі змінами), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 8 від 28 серпня 2020 р.), Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою К-ПНУ (протокол № 8 від 28 серпня 2020 р.), Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (зі змінами, протокол № 3 від 28 травня 2020 р.), Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (№ 2736 від 23 грудня 2020 р.), відповідних листів та рекомендацій МОНУ, наказів ректора К-ПНУ ім. Івана Огієнка та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

1.2 МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої переддипломної практики здобувачів рівня вищої освіти «магістр» – оволодіння здатністю моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти; використовувати інновації та застосовувати різноманітні підходи до розв’язання проблем у педагогічній діяльності в галузі майбутньої професії.

Завдання практики:

- закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення навчальних дисциплін за магістерською програмою 013 «Початкова освіта»;
- оволодіння сучасною методологією наукових досліджень;
- оволодіння сучасними методами збирання, аналізу та оброблення наукової інформації;
- оволодіння уміннями і навичками застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та визначати їхню дієвість;
- оволодіння уміннями і навичками інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів;
- оволодіння уміннями і навичками збирати, систематизувати і використовувати інформацію, що є важливою для розв’язання проблем і запобігання їм;
- оволодіння уміннями викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей, методичних рекомендацій тощо з дотриманням академічної доброчесності;
- формування уявлень про сучасні інформаційні технології наукової інформації;
- формування навичок самоосвіти та самовдосконалення;
- сприяння активній науково-дослідній діяльності магістрів;
- формування потреби системно доповнювати свої знання та творчо застосовувати їх для виконання магістерської роботи;
- набути практичних професійних навичок науково-дослідницької та інноваційної діяльності у сфері початкової освіти.

**Перелік компетентностей
для набуття здобувачем рівня вищої освіти
під час проходження виробничої
переддипломної практики**

Інтегральна

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 03 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

СК 02. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК 03. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК 04. Здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія, інтервізія тощо), до організації роботи інклюзивного класу.

СК 05. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

СК 06 Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

СК 08. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

Програмні результати навчання

ПРН 03. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПРН 04. Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

ПРН 05. Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПРН 06. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу.

ПРН 08. Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в сфері початкової освіти.

ПРН 11. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

1.3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

1.3.1 Академічна характеристика практики

Базами виробничої переддипломної практики в початковій школі для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільського та ЗЗСО України, які забезпечують виконання програми практики.

Студенти можуть самостійно, за погодженням з керівником практики та кафедрою теорії та методик початкової освіти, обирати для себе базу проходження практики і пропонувати її для укладання відповідного договору.

1.3.2 Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти

Для безпосереднього керівництва практикою кожного студента відповідно до навчального навантаження викладачів завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти призначає безпосередніх керівників.

Керівник практики здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти від кафедри:

- контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;
- розробляє та погоджує із завідувачем кафедри теорії та методик початкової освіти тематику індивідуальних завдань на практику, що сприяють формуванню компетентностей та видає їх здобувачам освіти;
- до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктажі з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- узгоджує з керівником практики від закладу загальної середньої освіти тощо індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань організації практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- контролює виконання програми практики та дотримання термінів її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до дипломної роботи; у складанні планів роботи, перевіряє робочу документацію;
- надає консультації, методичну допомогу здобувачам у процесі підготовки до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;
- проводить консультації з обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів-практикантів;
- приймає звіти з практики (у складі комісії);
- здає звіти здобувачів про практику на кафедру;
- готує звіт про проведення виробничої організаційно-методичної практики в початковій школі.

Керівник практики від бази практики (здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за проведення практики):

- розподіляє здобувачів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на підприємстві та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;
- ознайомлює здобувачів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує виконання графіків проходження практики в початкових класах закладу загальної середньої освіти;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами-практикантами сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання дипломних робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами, складає на них характеристики з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

Обов'язки здобувачів рівня вищої освіти «магістр»:

- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вести щоденник практики;
- вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку ЗЗСО;
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- своєчасно виконати програму практики, подати звіт та захистити його у терміни, визначені кафедрою.

1.4 ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Виробнича переддипломна практика складається з трьох змістових модулів

I змістовий модуль – навчально-методична робота

1. Вивчення й аналіз:

- законодавчих актів, що визначають діяльність закладів освіти, зокрема Конституції України, закону України «Про освіту», Конвенції про права дитини тощо;
- нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів, що визначають зміст і завдання освітньої роботи у початковій школі;
- змісту і вимог Державного стандарту початкової освіти, навчального плану і освітніх програм, підручників для 1-4 класів;
- критеріїв оцінювання досягнень учнів 1-2, 3-4 класів;
- нормативних документів із питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;
- Рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу у ЗЗСО на навчальний рік;
- річного плану роботи закладу освіти, наказів адміністрації закладу освіти щодо організації і планування освітнього процесу в початковій школі;
- Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» : затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. №2736;
- Посадової інструкції вчителя початкових класів (код КП 2331);

2. Спостереження та аналіз уроків класовода, інших учителів класу згідно з розкладом щодо використання різноманітних підходів до розв'язання проблеми з теми магістерського дослідження (*1 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість 20*).

3. Підготовка та проведення пробних уроків згідно розкладу з використанням розробленої особистої методичної системи магістерського дослідження (*2 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість 20*).

4. Підготовка та проведення залікових уроків з використанням розробленої особистої методичної системи за темою магістерського дослідження,
(3-4 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість 40).
5. Підготовка практичного матеріалу з теми дипломного дослідження (конспекти занять, методичні рекомендації тощо)

II змістовий модуль – виховна робота

1. Реалізація виховного потенціалу освітнього матеріалу під час проведення уроків.
2. Виконання в період практики обов'язків класовода.
3. Відвідування батьківських зборів, виступи перед батьками з короткими повідомленнями за темою дипломного дослідження.
4. Участь у виховних заходах ЗЗСО.
5. Підготовка та проведення одного виховного заходу на тему досліджуваної проблеми.

III змістовий модуль – науково-дослідницька робота

1. Вивчення за допомогою допомогою емпіричних методів (спостереження, опитування, тестування, вивчення шкільної документації та учнівських робіт тощо) інтересу класовода та інших вчителів початкових класів та вихователів ГПД ЗЗСО до досліджуваної Вами проблеми, а також їхнього досвіду щодо розв'язання та запобігання їй.
2. Опис та обробка отриманих результатів дослідження за допомогою математичних методів.
3. Підготовка доповіді-висновку про стан досліджуваної Вами проблеми в освітній діяльності відповідного класу ЗЗСО.
4. Підготовка та подання до друку статті з теми магістерського дослідження за підсумками проходження виробничої переддипломної практики в початковій школі у збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету К-ПНУ імені Івана Огієнка/інших ЗВО.
5. Участь у настановній і підсумковій конференціях із виробничої переддипломної практики.
6. Оформлення та подання на перевірку звітної документації.

1.5 ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Завдання виробничої переддипломної практики реалізуються у три етапи: 1 – організаційний, 2 – основний, 3 – підсумковий.

I. Організаційний етап

- 1. Участь у настановній конференції.** Одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її організації. Призначення старост груп у кожен заклад загальної середньої освіти для ведення обліку відвідування студентами практики, складання графіку проведення залікових уроків та виховних заходів.
- 2. Ознайомлення** з адміністрацією ЗЗСО, класоводом, керівником професійної спільноти вчителів початкових класів, специфікою організації освітнього процесу в початковій школі, основними нормативними документами, що регламентують роботу початкової школи:
  - Державним стандартом початкової освіти;
  - Професійним стандартом за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»;
  - Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти (1–2, 3–4 класи);
  - Рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу у ЗЗСО на навчальний рік;
  - Посадовою інструкцією вчителя початкових класів (код КП 2331);
  - календарним плануванням уроків на I семестр для відповідного класу;
  - планом виховної роботи на I семестр для відповідного класу.
- 3. Складання індивідуального плану виробничої переддипломної практики.**
- 4. Вивчення календарного планування уроків та плану виховної роботи у відповідному класі на період практики.** Вибір тем залікових уроків і виховного заходу та узгодження дат їх проведення з класоводом та керівниками практики.
- 5. Ознайомлення з основними формами роботи класовода з батьками,** планом проведення батьківських зборів на I семестр. Вибір теми для виступу.

II. Основний етап

- 1.** Спостереження й аналіз особливостей проведення уроків, виховних заходів класоводом, вихователем ГПД, вчителями-предметниками у відповідному класі (1 тиждень проходження практики).
- 2.** Консультації з класоводом, учителями класу, керівниками практики щодо виконання завдань практики.
- 3.** Підготовка (складання планів-конспектів, затвердження їх класоводом/вчителем) і проведення пробних уроків (2 тиждень проходження практики).
- 4.** Підготовка (складання планів-конспектів, затвердження їх класоводом/учителем та керівником практики від кафедри теорії та методик початкової освіти) і проведення залікових уроків (3-4 тиждень проходження практики).
- 5.** Підготовка (складання плану-конспекту, затвердження його класоводом/вихователем ГПД та керівником практики) і проведення виховного заходу.
- 6.** Відвідування та аналіз залікових уроків та виховних заходів однокурсників.
- 7.** Участь у проведенні батьківських зборів у формі виступу на тему магістерського дослідження.
- 8.** Вивчення інтересу та досвіду роботи класовода та інших вчителів класу відповідного ЗЗСО на використання різноманітних підходів до розв'язання проблеми з теми магістерського дослідження.
- 9.** Підготовка доповіді на тему магістерського дослідження за результатами проходження переддипломної практики для участі у студентських наукових конференціях.
- 10.** Написання статті на тему магістерського дослідження за результатами проходження переддипломної практики для публікації у збірниках наукових праць здобувачів вищої освіти.

III. Підсумковий етап

1. Написання звіту та самоаналізу про виконання програми виробничої переддипломної практики.
2. Оформлення, упорядкування та подання на перевірку звітної документації.
3. Участь у звітній конференції за підсумками виробничої переддипломної практики.

1.6 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Під час практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні науково-дослідні завдання з теми магістерського дослідження (педагогічний експеримент).

Здобувач вищої освіти опрацьовує необхідні літературні джерела, розробляє план і методику дослідження (тести, методики, плани педагогічних спостережень, питання для анкетувань, бесід чи інтерв'ю, завдання для констатувального, формувального та контрольного експерименту тощо), обговорює їх з керівником практики від кафедри теорії та методик початкової освіти, домовляється з адміністрацією ЗЗСО та вчителями початкових класів про час та форму експериментальних досліджень.

За матеріалами досліджень студент/ка готує доповідь на науково-практичну конференцію та статтю до збірника наукових праць студентів і магістрантів.

1.7 ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання діяльності здобувача освітнього ступеня «магістр» під час практики; оцінка звітної документації та захисту практики; характеристика керівника практики від ЗЗСО; відгук керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти; підсумковий контроль (диференційований залік).

1.8 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1. Рівень виконання програми практики (навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи, змісту та оформлення звітної документації, захисту практики).
2. Рівень розвитку професійних компетентностей (мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, емоційно-етичної, педагогічного партнерства, здоров'язберезувальної, проєктувальної, прогностичної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, здатності до навчання впродовж життя, рефлексивної).
3. Рівень сформованості професійно-педагогічних якостей та здібностей особистості (гуманістичне спрямування (*любов до дітей, емоційна чутливість і емпатія, доброзичливість, опора на позитивне в становленні особистості кожної дитини*), комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності (*професійна пильність, спостережливість*), динамізм (*внутрішня енергія, гнучкість, ініціатива*), відповідальність, дисциплінованість, професійне спрямування, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість (*самовладання, саморегуляція, самоконтроль*), артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо).

Оцінювання навчально-методичної роботи здобувача вищої освіти відбувається за критеріями: рівень аналізу уроків класовода та основних нормативних документів, що регламентують діяльність вчителя початкових класів; рівень проведення залікових уроків.

Зміст критеріїв оцінювання результатів виконання навчально-методичної роботи здобувача вищої освіти

Критерії оцінювання	Рівні, оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС			
	низький, незадовільно FХ (25-41) F (24 і менше)	середній, задовільно D (51-55) E (42-50)	достатній, добре B (61-65) C (56-60)	високий, відмінно A 66-70
1. Проведення залікових уроків				
<i>Уміння чітко і зрозуміло визначити мету і завдання уроку</i>	Мета і завдання не поставлені або майже не ставляться	Мета і завдання поставлені, але без будь-якої системи	Мета і завдання не завжди чітко сформульовані	Мета і завдання визначені точно, чітко і ясно
Критерії	Рівні, оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС			

оцінювання	низький, незадовільно FХ (25-41) F (24 і менше)	середній, задовільно D (51-55) E (42-50)	достатній, добре B (61-65) C (56-60)	високий, відмінно A 66-70
1. Проведення залікових уроків				
Наявність чіткого плану	План уроку не відповідає елементарним вимогам	План уроку складений за шаблоном	План уроку обґрунтований, але не корегується зі змінами	План уроку обґрунтований і коректується відповідно до умов
Реалізація накресленої мети і завдань у ході освітнього процесу	Мета і завдання уроку не реалізовані	Мета і завдання реалізовані частково	Мета і завдання реалізовані повністю	Мета і завдання реалізовані повністю
Ступінь розкриття теми, теоретичний рівень викладання матеріалу	Матеріал перенавантажений зайвими фактами, головні теоретичні положення не виокремлені	Матеріал викладено схематично, узагальнено, непереконливо	Матеріал викладено на переконливих прикладах, конкретних фактах, необхідних аргументах, але не були сформульовані теоретичні висновки	Конкретні факти співвіднесені із загальними теоретичними висновками правильно, головне чітко виділено практикантом, переконливо доведено
Використання наочності, ЕОР, дидактичних матеріалів, дистанційних засобів навчання	Наочні посібники, ЕОР і дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання не використовуються або майже не використовуються	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання використовуються рідко і мало ефективно	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання обираються раціонально, але не використовуються ефективно	Наочні посібники, ЕОР, дидактичні матеріали, дистанційні засоби навчання обираються і використовуються раціонально і ефективно
Обґрунтованість вибору методів	Методи, які застосовувались, не відповідають меті та завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу	Методи, які застосовувались, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, але не відповідають меті та завданням уроку, готовності учнів до засвоєння матеріалу	Методи, які застосовувались відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу, але не відповідають меті та завданням уроку	Методи, які застосовувались відповідають меті та завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння матеріалу
Критерії	Рівні, оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС			

оцінювання	низький, незадовільно FX (25-41) F (24 і менше)	середній, задовільно D (51-55) E (42-50)	достатній, добре B (61-65) C (56-60)	високий, відмінно A 66-70
1. Проведення залікових уроків				
<i>Диференційований підхід до учнів</i>	Завдання не диференційовано за обсягом, змістом, складністю; практикант не проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за одним із параметрів (обсяг, зміст і складність), практикант не проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за двома параметрами (обсяг/зміст/складність); практикант проводить інструктаж щодо організації роботи	Завдання диференційовані за обсягом, змістом, складністю; практикант проводить інструктаж щодо організації роботи
<i>Формування умінь самостійної роботи</i>	Робота практиканта не сприяла формуванню умінь самостійної роботи	Робота з формування умінь самостійної роботи учнів велась без урахування сформованості їхньої самостійної роботи	Практикант/ка враховував/ла рівень сформованості в учнів умінь самостійної роботи, вказівки давались до шкільних джерел знань	У роботі практиканта/ки враховувався рівень сформованості умінь самостійної роботи учня з позашкільними джерелами знань
<i>Облік і контроль знань учнів</i>	Облік і контроль знань учнів не відповідають елементарним вимогам	Облік і контроль знань учнів ведуться стихійно	Облік і контроль знань учнів не завжди обґрунтовані	Облік і контроль знань учнів обґрунтовані
<i>Рефлексія (якість самоаналізу результатів)</i>	Практикант не знаходить у своїй діяльності недоліків	Практикант зазначає частину недоліків, які є, але не може пояснити їхню причину	Практикант відзначив недоліки в роботі та вказав позитивні сторони, але не може їх пояснити	Практикант відзначив недоліки та вказав позитивні сторони, окреслив шляхи удосконалення освітнього процесу
2. Аналіз уроків класовода та основних нормативних документів, що регламентують діяльність вчителя початкових класів				
	Уроки класовода та основні нормативні документи не проаналізовано або проаналізовано з грубими помилками	Аналіз уроків класовода та основних нормативних документів поверховий, неусвідомлений, без використання орієнтовних зразків	Аналіз уроків класовода та основних нормативних документів з використанням орієнтовних зразків, але з деякими помилками	Грунтовний творчий аналіз уроків класовода та основних нормативних документів з використанням орієнтовних зразків

Оцінювання виховної роботи здобувача вищої освіти відбувається за критеріями: рівень аналізу виховної роботи класовода, рівень проведення залікової виховної години/виховного заходу.

Шкала та критерії оцінювання результатів виконання виховної роботи здобувача вищої освіти

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
10 А	Високий рівень досягнення результатів навчання	Аналіз виховної роботи класовода ґрунтовний. Проведення виховного заходу усвідомлене, емоційне, методично правильне. Зміст та форма заняття відповідає поставленій меті, має пізнавальну і виховну цінність. Використані традиційні та інноваційні прийоми і методи відповідають віковим особливостям учнів, рівню розвитку дітей даного класу
8-9 С-В	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Аналіз виховної роботи класовода з деякими помилками. Проведення виховного заходу з деякими помилками, неемоційне, з опорою на план-конспект. Зміст та форма заняття відповідає поставленій меті, має пізнавальну і виховну цінність. Використані традиційні прийоми і методи відповідають віковим особливостям учнів, рівню розвитку дітей даного класу
6-7 Е-Д	Середній рівень досягнення результатів навчання	Аналіз виховної роботи класовода та проведення виховного заходу викликає значні труднощі, з грубими помилками. Зміст та форма заняття не відповідає поставленій меті, має незначну пізнавальну або виховну цінність. Використані традиційні прийоми і методи не відповідають віковим особливостям учнів та рівню розвитку дітей даного класу
0-5 F-FX	Низький рівень досягнення результатів навчання	Аналіз виховної роботи класовода та виховний захід не проведено

Оцінювання науково-дослідницької роботи здобувача вищої освіти відбувається за критерієм: рівень відповідності доповіді та статті темі магістерського дослідження, вимогам до змісту та технічного оформлення.

Шкала та критерії оцінювання результатів виконання науково-дослідницької роботи здобувача вищої освіти

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
10 А	Високий рівень досягнення результатів навчання	доповідь і стаття відповідають темі магістерського дослідження, вимогам до змісту та технічного оформлення
8-9 С-В	Достатній рівень досягнення результатів навчання	доповідь і стаття оформлена відповідно до вимог, але зі деякими огріхами
6-7 Е-Д	Середній рівень досягнення результатів навчання	стаття, доповідь не відповідають вимогам до змісту та технічного оформлення
0-5 F-FX	Низький рівень досягнення результатів навчання	статтю, доповідь не підготовлено або їх зміст не відповідає темі магістерського дослідження / запозичено з Інтернету без особистого опрацювання

Оцінювання звітної документації та захисту практики здобувача вищої освіти відбувається за критеріями: дотримання термінів здачі звітної документації та захисту практики; включення у зміст звіту результатів виконання усіх завдань практики; аргументованість виступу на підсумковій конференції.

**Шкала та критерії оцінювання
звітної документації та захисту практики здобувача вищої освіти**

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
10 А	Високий рівень досягнення результатів навчання	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження переддипломної практики. Впевнено й аргументовано представлено звіт на підсумковій конференції
8-9 С-В	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення, але оформлений зі деякими огріхами; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження виробничої переддипломної практики. Захист звіту на підсумковій конференції аргументований, але зі деякими неточностями
6-7 Е-Д	Середній рівень досягнення результатів навчання	Звітна документація не повністю оформлена або зі помилками; представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але з певними огріхами у структурі та змісті, відсутні пропозиції щодо її удосконалення. Щоденник містить не повний аналіз змісту роботи. Захист звіту на підсумковій конференції поверховий, з помилками
0-5 F-FX	Низький рівень досягнення результатів навчання	Звітна документація оформлена частково. Частина обов'язкових елементів звіту та щоденник відсутні. Здобувач не захистив звіт у визначені терміни

1.9 ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1. Звіт про виконання програми виробничої переддипломної практики в початковій школі (див. Додаток Б.1, Б.2).

2. Щоденник практики (див. Додаток В).

3. Відомості про виконання навчально-методичної роботи

(див. Додатки Г.1-Г.5):

- клас, прізвище, ім'я, по батькові класовода та вихователя, список учнів;
- розклад уроків і календарно-тематичне планування на період практики у відповідному класі;
- зошит психолого-педагогічних спостережень з аналізами уроків класовода (1 тиждень проходження практики), щоденними записами практиканта про виконувану роботу;
- плани-конспекти залікових уроків* (3-4 тиждень проходження практики, по одному з кожного предмета початкової школи з використанням особистої методичної системи магістерського дослідження);

*Плани-конспекти залікових уроків подаються разом з дидактичними, наочними, відео- та фотоматеріалами. Плани-конспекти залікових уроків з образотворчого мистецтва та Дизайн і технології мають містити демонстраційний зразок практиканта та кращі учнівські роботи.

4. Відомості про виконання виховної роботи (див. Додатки Д.1, Д.2):

- план виховної роботи на період практики у відповідному класі;
- план-конспект проведеного виховного заходу з теми магістерського дослідження.

5. Відомості про виконання науково-дослідницької роботи

(див. Додатки):

- матеріали аналізу інтересу вчителів початкових класів ЗЗСО до досліджуваної Вами проблеми, а також їхнього досвіду щодо розв'язання та запобігання їй;
- стаття, текст доповіді до наукової конференції (вимоги до змісту та технічного оформлення наукової статті див. Додатки Е.1, Е.2, Е.3).

РЕКОМЕНДАЦІ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Матеріали виробничої переддипломної практики мають бути набрані на комп'ютері.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (*див. Додаток А*), що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПШБ.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 5 сторінок);
- текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;
- титульна сторінка оформляється за встановленою формою (*див. Додаток Б.1*).

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем освітнього ступеня «магістр» усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій щодо проходження практики.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані (*див. Додаток Б.2*).

На останній сторінці звіту ставиться дата і підпис практиканта, оцінка і підпис безпосереднього керівника практики від закладу ЗЗСО, керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти. Загальна оцінка виставляється керівником практики від випускової кафедри теорії та методик початкової освіти на основі рішення комісії із захисту практики.

Зразки оформлення звітної документації подано у додатках
(*див. Додатки*)

Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики педагогічного факультету у триденний термін після її завершення.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

1.10. МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінка за проходження виробничої організаційно-методичної практики в початковій школі є комплексною. Пропонується таке співвідношення вагомості головних об'єктів оцінювання під час практичної діяльності здобувача освітнього ступеня «магістр»: навчально-методична робота (70 балів), виховна (10 балів), науково-дослідницька (10 балів), якість підготовки звітної документації та захист основних положень звіту виробничої організаційно-методичної практики в початковій школі на підсумковій конференції (10 балів).

Розподіл балів оцінювання виробничої організаційно-методичної практики здобувача вищої освіти

№	Вид звітної роботи				Максимальна кількість балів	Примітка Оцінка за шкалою ECTS
	Навчально-методична:	Назва навчального предмета	Кількість залікових уроків	Макс бал		
1	Навчально-методична:				70	A (66-70) B (61-65) C (56-60) D (51-55) E (42-50) FX (25-41) F (24 і менше)
	проведення залікових уроків	Українська мова	18	10		
		Літературне читання	24	10		
		Математика	24	10		
		Я досліджую світ	18	10		
		Мистецтво	12	10		
		Дизайн і технології	6	10		
Фізична культура	18	10				
2	Виховна				10	A (10) B (9)
3	Науково-дослідницька				10	C (8) D (7) E (6) FX (5)
4	Якість підготовки звітної документації. Захист практики				10	F (4 і менше)
Всього					100	

Підсумкове оцінювання виконання програми практики здобувачем вищої освіти відбувається за критеріями: рівень виконання програми практики, рівень розвитку професійних компетентностей, рівень сформованості професійно-педагогічних якостей та здібностей особистості.

**Загальні шкала та критерії оцінювання
виконання програми виробничої організаційно-методичної практики
здобувачем вищої освіти**

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
90-100	Високий рівень досягнення результатів навчання	Усі завдання практики виконано у повному обсязі. Здобувач вищої освіти творчо застосовував теоретичні знання при виконанні завдань практики, якість роботи перевищила очікування. Оволодів професійними компетентностями на високому рівні, придбав значну кількість професійних умінь і навичок за всіма напрямками діяльності вчителя початкових класів. Студентом продемонстровано високий рівень психолого-педагогічної майстерності (гуманістичне спрямування, комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності, динамізм, відповідальність, дисциплінованість, професійне спрямування, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість, артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо
75-89	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики, проте в ході виконання завдань допущено помилки. Досить повно застосовував теоретичні знання при виконанні завдань практики, якість роботи відповідала очікуванням. Оволодів професійними компетентностями на достатньому рівні, придбав достатню кількість професійних умінь і навичок за всіма напрямками діяльності вчителя початкових класів. Особистісними характеристиками є гуманістичне спрямування, відповідальність дисциплінованість, інтелігентність, працьовитість, професійне спрямування, емоційна скутість і невпевненість

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
60-74	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти виконав програму практики в неповному обсязі, в ході виконання завдань допущено значні помилки. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні застосовував теоретичні знання при виконанні завдань практики, проте якість роботи не завжди відповідала очікуванням, час від часу були потрібні перевірка та коригування для забезпечення якості. Оволодів професійними компетентностями на середньому рівні, придбав окремі професійні уміння та навички за всіма напрямками діяльності вчителя початкових класів. Особистісними характеристиками є недисциплінованість, недосконалий прояв професійного спрямування, емоційна скутість і невпевненість
0-59	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти не виконав програму практики. Застосовував теоретичні знання при виконанні завдань практики фрагментарно, якість роботи була низькою, постійно необхідно було перевіряти/переробляти для забезпечення якості. Оволодів професійними компетентностями на низькому рівні, майже не придбав професійних умінь і навичок за всіма напрямками діяльності вчителя початкових класів. Особистісними характеристиками є недисциплінованість, пасивність, відсутність професійного спрямування тощо

Загальна підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача за двома шкалами оцінювання: **національною і шкалою ECTS.**

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A (відмінно)	Відмінно
82–89	B (дуже добре)	Добре
75–81	C (добре)	
67–74	D (задовільно)	Задовільно
60–66	E (достатньо)	
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного захисту)	Незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)	

1.11 ПОРЯДОК ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Формою звітності за практику є письмовий звіт.

Письмовий звіт разом із іншими документами (індивідуальне завдання, щоденник, характеристика та ін.) подається на рецензування керівнику практики від випускової кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від випускової кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Щоденник практики – основний документ, що відображає поточну діяльність студента, етапи виконання завдань.

Щоденник є частиною звіту студента.

Звітні матеріали виробничої практики студентів (щоденник, звіт) зберігаються на випусковій кафедрі впродовж трьох років.

2. Звіт з практики захищається здобувачем у комісії, призначеній завідувачем кафедри, факультетським керівником практики зі спеціальності 013 Початкова освіта. До складу комісії входять три особи: факультетський керівник практики зі спеціальності 013 Початкова освіта, керівник практики від кафедри теорії та методик початкової освіти, і, за можливості, керівник практики від ЗЗСО, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним Наказом про проведення практики здобувачів в К-ПНУ впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Місце, час і форма приймання заліку з практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома здобувачів та керівників практик.

У здобувачів заочної форми навчання комісія може приймати залік з практики в період сесії, яка проходить після практики. Конкретна дата складання заліків з практики визначається в Наказі ректора про направлення на практику.

3. Результати заліку із практики враховують:

- оцінку результатів виробничої роботи здобувача вищої освіти, подану в характеристиці керівника практики від ЗЗСО;
- оцінку результатів виконання програми практики (навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи, звітної документації та захисту практики);
- відгук керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти, зафіксований у щоденнику;
- додаткові умови оцінювання результатів практики від випускової кафедри теорії та методик початкової освіти: рівень розвитку професійних компетентностей та сформованості професійно-педагогічних якостей та здібностей особистості здобувача вищої освіти.

4. Оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності здобувача, в залікову книжку / індивідуальний навчальний план здобувача за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом із його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

5. Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надане право на проходження практики в інший термін за визначених умов.

1.12 ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1.12.1 Інструкція з охорони праці здобувачів вищої освіти

1. Загальні положення

- 1.1. Практика є невід'ємною складовою частиною процесу професійної підготовки студентів в Університеті та проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету.
- 1.2. Практика студентів Університету проводиться на базах, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.
- 1.3. Студенти можуть бути направлені на практику тільки на ті бази, з якими Університет завчасно уклав договір на її проведення за встановленою формою.
- 1.4. До початку проведення практики повинно бути проведено обстеження робочих місць студентів-практикантів відповідальними за організацію проведення практики особами.
- 1.5. Обов'язковою умовою допущення студентів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці під час трудового і професійного навчання та оформлення його у бланку реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.

2. Вимоги безпеки під час практики

- 2.1. Під час прибуття на базу практики студент-практикант повинен отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.
- 2.2. Студент має бути ознайомлений про те, що під час виконання професійних обов'язків на нього можуть впливати такі шкідливі або небезпечні чинники, як:
  - висока психофізіологічна напруга;
  - висока концентрація уваги;
  - небезпека ураження електрострумом;
  - небезпека виникнення загорань та пожеж;
  - порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;
  - довготривалі статичні навантаження.
- 2.3. Студент-практикант повинен виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена згідно з програмою практики.
- 2.4. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти про це керівнику практики.

3. Під час практики не допускається:

- 3.1. Не виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку установи, зокрема, запізнюватися на роботу.
- 3.2. Пропускати або не проводити визначені програмою практики уроки та зривати освітній процес.
- 3.3. Залишати робоче місце без дозволу керівника практики, учителя, директора ЗЗСО.
- 3.2. Відволікати від роботи педагогічних працівників, які його оточують, заважати освітньому процесу.
- 3.3. Залишати учнів, з якими він проводить навчальні заняття, позакласну діяльність без нагляду.
- 3.4. Під час занять у навчальному кабінеті виконувати роботу, яка не передбачена розкладом і планом занять.
- 3.5. У процесі виникнення недоліків у роботі обладнання та приладів (комп'ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) самостійно або разом з учнями їх ліквідувати, натомість негайно повідомити керівника закладу, учителя та припинити роботу до усунення недоліків.
- 3.6. Під час встановлення порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, розпочинати чи продовжувати роботу з учнями до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров'я, зобов'язаний повідомити керівника закладу освіти про причини відміни занять у кабінеті.
- 3.7. Виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці учня чи в приміщенні. Ремонт виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

4. Студент-практикант зобов'язаний:

- 4.1. Уживати заходи дисциплінарного впливу до учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час занять.
- 4.2. Повідомляти керівника закладу про недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).
- 4.3. Прийняти екстренні заходи під час погіршення стану здоров'я учня (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа тощо), надати йому необхідну першу (долікарську) допомогу та викликати медичного працівника;
- 4.5. Дбати про особисту безпеку, повідомляти, якщо потрібно, про погіршення стану власного здоров'я під час робочого процесу.

1.12.2 ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення

- 1.1. Із метою забезпечення повної безпеки життя і здоров'я дітей необхідно ретельно дотримуватись техніки безпеки, санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної і електробезпеки, дорожнього руху, поведінки дітей на уроках, під час виконання робіт, проведення масових заходів, екскурсій і прогулянок.
- 1.2. Під час практики студент відповідає за життя і здоров'я дітей.
- 1.3. Необхідно вжити всіх заходів для усунення небезпечних ситуацій, проявляти максимум уваги до учнів.
- 1.4. Під час практики постійно стежити за станом здоров'я дітей, знати учнів з вадами здоров'я; у випадку захворювання дитини викликати лікаря і батьків.
- 1.5. Необхідно регулярно проводити з учнями різні види інструктажів про дотримання правил ТБ, БЖД під час уроків, на перервах, у позаурочний час.
- 1.6. Провести позакласні виховні заходи з питання безпеки життєдіяльності.

2. Забезпечення БЖД учнів у приміщеннях

- 2.1. Здійснювати повсякденний нагляд за станом обладнання, меблів.
- 2.2. Підставки для квітів повинні бути стійкими; не дозволяється розмішувати квіти на шафах, на стінах, підвіконнях.
- 2.3. Не забивати цвяхи чи інші гострі предмети на рівні зросту дітей.
- 2.4. Необхідно здійснювати щоденне вологе прибирання і регулярно провітрювання класної кімнати; стежити за чистотою вікон, занавісок; ніщо не повинно перешкоджати доступу світла в класну кімнату.
- 2.5. Навчальне обладнання, знаряддя праці слід зберігати в спеціально відведених безпечних місцях.
- 2.6. У класі розмістити стенди з правилами пожежної безпеки та дорожнього руху.

3. Дотримання правил ТБ на уроках «Я досліджую світ», «Дизайн і технології»

- 3.1. Перед початком роботи варто детально проінструктувати дітей з кожного виду навчального завдання.
- 3.2. Інструктаж супроводжувати показом безпечних прийомів роботи.
- 3.3. Після інструктажу слід шляхом часткового показу дій дітьми переконатись, що вони засвоїли правила і вимоги безпеки.

- 3.4. У процесі роботи з ножицями необхідно ретельно стежити, щоб діти правильно їх тримали (направленими від себе від сусіда, від очей тощо).
- 3.5. Ножиці повинні бути з тупими кінцями і зберігатись у спеціальній коробці чи пеналі.
- 3.6. Під час роботи з тканиною треба стежити, щоб діти користувались наперстком, не використовували іржаві голки.
- 3.7. Необхідно зберігати голки, булавки в спеціальних коробках, подушечках.
- 3.8. Уважно стежити, щоб діти не брали булавки, голки до рота, не прикріпляли до одягу, не кидали на підлогу.
- 3.9. У випадку поранення необхідно надати дитині першу медичну допомогу або викликати лікаря.
- 3.10. У класній кімнаті (майстерні) мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

4. Дотримання правил БЖД на уроках фізкультури

- 4.1. Перед уроком ретельно перевірити стан спортивного залу чи майданчика.
- 4.2. Перед уроком у залі необхідне вологе прибирання, дотримання чистоти та порядку упродовж уроку.
- 4.3. Спортивне обладнання повинно бути справним, надійно закріпленим, зберігатись у безпечному місці.
- 4.4. Уроки фізкультури слід проводити в спортивному одязі, взутті відповідно до пори року.
- 4.5. Слід навчати учнів безпечного виконання фізичних вправ, дотримання дисципліни і правил поведінки, сумлінного виконання всіх команд учителя.
- 4.6. Необхідно стежити за дозуванням фізичних вправ, станом здоров'я дітей, знати дітей з ослабленим здоров'ям.
- 4.7. Здійснювати страхування учнів під час виконання фізичних вправ.
- 4.8. Діти, тимчасово звільнені від занять, зобов'язані бути присутніми в спортивному залі чи на майданчику.
- 4.9. Користуватись спортивним обладнанням та інвентарем без дозволу вчителя учням забороняється.
- 4.10. У спортивному залі необхідно мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

5. Дотримання правил ТБ під час використання ІКТ

- 5.1. Перед роботою провести інструктаж з ТБ на робочому місці.
- 5.2. Користуватись електрообладнанням дозволяється тільки за надійного заземлення корпусу.

- 5.3. Перед початком роботи необхідно включити систему кондиціонування повітря в приміщенні.
- 5.4. Необхідно правильно відрегулювати освітлення робочого місця.
- 5.5. На екран діти повинні дивитись під прямим кутом, а не збоку.
- 5.6. Під час роботи не допускаються сторонні розмови, подразнюючі шуми.
- 5.7. Усі кабелі слід вставляти і виймати тільки при вимкненій апаратурі.
- 5.8. За появи будь-яких несправностей або запаху горілого слід повідомити відповідального за електрообладнання.
- 5.9. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце, вимкнути електропостачання.

6. Охорона життя і здоров'я дітей при проведенні екскурсій, прогулянок

- 6.1. Перед екскурсією вчителів необхідно відвідати і оглянути її об'єкт, вибрати місце для безпечного розміщення дітей.
- 6.2. До виходу на об'єкт учитель разом з представником адміністрації школи проводить інструктаж учнів з ТБ, правил дорожнього руху.
- 6.3. На об'єктах, якщо там працюють люди, учнів інструктує керівник або досвідчений працівник.
- 6.4. Екскурсію необхідно проводити за чітким планом, затвердженим керівником школи, дотримуючись часу (40–50 хв).
- 6.5. Не можна дозволяти учням під час екскурсії наближатись, торкатись окремих видів обладнання, транспортних засобів, загонів для свійських чи диких тварин.
- 6.6. Необхідно бути дуже уважним до сигналів, які подаються персоналом, не відволікати працівників своїми розмовами.
- 6.7. Не можна допускати порушення дисципліни з боку дітей, відлучення з місця екскурсії чи прогулянки, ігор, бешкетництва.
- 6.8. Важливо продумати організований відпочинок дітей після екскурсії і місце його проведення.
- 6.9. Шлях до місця екскурсії і повернення повинен бути найкоротшим, безпечним, з пунктами відпочинку, з мінімальною кількістю переходів через проїзні частини доріг.
- 6.10. З класом в 30 осіб вирушають 2 керівники, призначені директором чи заступником директора школи.
- 6.11. Перед виходом, після привалів, перед поверненням необхідно перерахувати дітей.
- 6.12. Колону дітей формують з урахуванням, що на початку і в кінці потрібно поставити пари найбільш дисциплінованих, уважних учнів.
- 6.13. Під час руху колони дорослі повинні знаходитись у голові і в кінці з сигнальними червоними прапорцями.
- 6.14. Екскурсійне обладнання ретельно продумується і відбирається, рівномірно розподіляється між дорослими і дітьми з умовою, що максимальна вага для дітей не повинна перевищувати 3 кг.

- 6.15. Забороняється збір дітьми невідомих плодів, ягід, грибів, рідкісних об'єктів природи; забороняється пити воду з відкритих джерел.
- 6.16. У випадку виникнення небезпечних ситуацій, захворювання або травмування дітей, екскурсія призупиняється, діти відводяться в безпечне місце, а потерпілому надається перша медична допомога, при необхідності його направляють у найближчий медичний пункт, повідомляють про випадок та стан дитини директора школи, батьків.
- 6.17. Передбачати надзвичайні ситуації, пов'язані із порушенням спокою громадського порядку, а також через військовий стан в Україні.

7. Алгоритм дій для вчителів у разі проведення занять і увімкнення сигналів тривоги

- 7.1. Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.
- 7.2. Вчитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків – про переміщення дітей до укриття.
- 7.3. Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.
- 7.4. Для супроводу початкових класів можуть бути залученні помічники.
- 7.5. Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.
- 7.6. Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до найближчого укриття.
- 7.7. Учні, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу оповіщення повинні самостійно рухатися до найближчого укриття фонду захисних споруд.
- 7.8. У середині захисної споруди відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.
- 7.9. Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.
- 7.10. Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами.
- 7.11. Під час переміщення до укриттів необхідно врахувати наявність інклюзивних груп і класів. У випадку присутності дітей з ООП – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.

8. Детальний порядок дій вчителя на випадок евакуації

- 8.1 Негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі школи.
- 8.2 Зберіть учнів і зробіть перекличку.
- 8.3 Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування школою у безпечне місце.
- 8.4 Повідомте адміністрації школи, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.
- 8.5 Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.
- 8.6 Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.
- 8.7 Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.
- 8.8 Повідомте адміністрацію школи про те, що дісталися безпечного місця.

9. Інструкція про дії вчителів під час евакуації за пожежі

- 9.1 Після отримання сигналу про евакуацію учитель зобов'язаний:
  - припинити навчання;
  - знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло і зачинити вікна у приміщенні, де проводилися заняття;
  - у разі значного задимлення видати учням наявні у кабінеті засоби індивідуального захисту;
  - з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найнебезпечніші евакуаційні шляхи й виходи з будівлі відповідно до плану евакуації до безпечної зони в найкоротший строк;
  - ретельно перевірити кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні;
  - ліквідувати умови, що спричиняють виникнення паніки;
  - у найкоротший час організовано вивести учнів найбезпечнішими евакуаційними шляхами і виходами з будівлі відповідно до плану евакуації;
  - з метою запобігання поширенню вогню, диму не відчиняти вікна і двері, а також не розбивати скло, оскільки доступ кисню збільшить осередок пожежі, і вогонь та дим поширяться до суміжних приміщень.
- 9.2 Після виходу з будівлі вчитель має привести учнів на збірний пункт і перевірити їх присутність за списком. Про відсутність кого-небудь із учнів вчитель має повідомити керівнику навчального закладу або особі, яка його заміщує;
- 9.3 Учителю не можна залишати учнів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації.

1.13 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабюк Т. Й., Гордійчук М. С., Попова О. Ю. Методика навчання освітньої галузі «Мови і літератури»: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2017. 142 с.
2. Бабюк Т. Й., Довгань О. С. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2017. 99 с.
3. Бабюк Т. Й. Наступність у вихованні здорового способу життя старших дошкільників та молодших школярів: монографія. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2014. 220 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник. Київ : Либідь, 2008. 848 с.
5. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах: навч. посіб. / М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король. [4-е вид., перероб. і доп.]. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2016. 368 с.
6. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 248 с.
7. Власова О. І., Марушкевич А. А. Основи психології та педагогіки: підручник. 2-ге вид., переробл. Київ : Знання, 2011. 333 с.
8. Волошина Г. П. Особливості уроків читання та літературознавча пропедевтика у початковій школі: посібник [для студентів та учителів початкових класів]. Умань: [б. в.], 2011. 126 с. (е. к.) Доступно: https://dspace.udpu.edu.ua/.../Osoblyvosti_urokiv_chytannia
9. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
10. Гребенькова А. О. Довідник класного керівника: 1–4 класи. Харків : Ранок, 2006. 192 с.
11. Державний стандарт початкової освіти. Учитель початкової школи. 2018. № 4 (вкладка). С. 1–16.
12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [2-е вид., допов.]. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
13. Дорож І. А., Ковальчук А. Ф. Методика навчання освітньої галузі «Технології»: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2018. 264 с.
14. Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1–4 класи. Харків : Основа, 2007. 160 с.
15. Дуткевич Т. В. Загальна психологія: теоретичний курс: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. 432 с.
16. Електронні підручники для 1, 2, 3, 4 кл. закладів загальної середньої освіти. Доступно: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php
17. Забашта Н. О., Шматько Н. О. Організація прогулянок у групі подовженого дня в 1–4 класах. Харків : Ранок, 2010. 176 с.

18. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. академіка С. Д. Максименка. 2-ге вид., переробл. і допов. Вінниця : Нова книга, 2004. 704 с.
19. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі : навч. посіб. / заг. ред. Н. В. Гудими. Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2018. 168 с.
20. Канищенко А. П. Методика навчання української мови в початковій школі : лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 1 : Методика вивчення мовної теорії ; методика розвитку усного і писемного зв'язного мовлення. 176 с.
21. Канищенко А. П. Методика навчання української мови в початковій школі : лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 2 : Методика навчання грамоти ; методика літературного читання. 256 с.
22. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. (для студ. пед. вузів). Київ : Вища школа, 2005. 313 с.
23. Кизим О. П. Організація роботи групи подовженого дня в 1–4 класах. Харків : Ранок, 2010. 144 с.
24. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально – методичний посібник. Івано-Франківськ. 2017. 44 с. Доступно: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2075/1/Качак%20Т.%20Літературна%20освіта.pdf>
25. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : підручник. Київ : Академія, 2016. 352 с. (Альма-матер).
26. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” [2-ге вид., допов. і переробл.] Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с. Доступно:<http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/254/1/Koval%20L.V.%20S%20Skvortsova%20S.O.%20Metodyka%20navchannya%20matematyky%20v%20pochatkoviy%20shkoli.Teoriya%20i%20praktyka.pdf>
27. Котик Т. М. Методика літературної освіти молодших школярів : Опорні конспекти лекцій для студентів заочної форми навчання спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ. 2014. 73 с. Доступно: <http://194.44.152.155/elib/local/3253.pdf>
28. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посіб. Львів : Новий світ – 2000, 2015. 292 с.
29. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підручник. Київ : Знання, 2007. 448 с.
30. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навч.-метод. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» : навч. посіб. Львів. Новий Світ – 2000, 2014. 223 [1] с.
31. Лобова О. В. Уроки музичного мистецтва в 1 кл. : метод. посіб. Київ : Школяр, 2013. 120 с.

32. Лобова О. В. Уроки музичного мистецтва в 2 кл. : метод. посіб. Київ : Школяр, 2013. 120 с.
33. Лобова О. В. Уроки музичного мистецтва в 3 кл. : метод. посіб. Київ : Школяр, 2014. 112 с.
34. Лобова О. В. Уроки музичного мистецтва в 4 кл. : метод. посіб. Київ : Школяр, 2015. 104 с.
35. Людина і світ з методикою викладання. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2013. 100 с.
36. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія : посібник. Київ : Стилос, 2006. 543 с.
37. Методика навчання української мови в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.
38. Ткачук Г. Методика позакласного читання у початкових класах : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2010. 264 с.
39. Масол Л. М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». 205 с. Доступно: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php
40. Моделювання портфоліо педагога : навч.-метод. посіб. / уклад. Н. В. Бахмат. 2-ге вид., переробл. і допов. Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2014. 72 с.
41. Морозова З. В. Група продовженого дня : метод. посіб. для вихователя. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. 160 с.
42. Московчук Л. М. Педагогічна практика в початковій школі: програма і методичні рекомендації до організації та проведення практики здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 013 Початкова освіта : навч.-метод. посіб. 2-е вид., випр. і допов. / редкол.: Московчук Л. М. (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський, 2020. 112 с.
43. Московчук Л. М. Українська духовна музика : навч.-метод. комплекс (програма, методичний посібник, нотохрестоматія) для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів та недільних шкіл. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. 704 с. + Додаток. Репродукції ікон. 72 іл.
44. Навчально-виховні заняття в групі подовженого дня / упоряд. О. Л. Співак. Харків : Ранок-НТ, 2007. 176 с.
45. Настільна книга молодого вчителя початкової школи / авт.-уклад. : М. О. Новожилова, Л. М. Яськова. Харків : Ранок, 2009. 288 с.
46. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей : навч.-метод. посіб. / В. І. Кононенко [та ін.] ; за ред. проф. Н. В. Лисенко. 2-ге вид. Київ : Слово, 2013. 296 с.
47. Нова українська школа : poradnik для вчителя / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
48. Одинцова Г., Кодлюк Я. Цікаве мовознавство в початковій школі : посібник для вчителя початкових класів. Тернопіль : Підручники і посібники, 2013. 208 с.

49. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. Теорія і методика виховання : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 415 с.
50. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник/ Онопрієнко Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с. Доступно: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php
51. Палійчук О. М. Методика навчання каліграфічного письма : навчальний посібник. Чернівці : Букрек, 2010. 344 с.
52. Палійчук О., Прокоп І. Методика навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2017. Ч. 1. 224 с.
53. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Каравела, 2016. 496 с.
54. Пальшкова І. О. Педагогіка: професійно педагогічна культура вчителя : навч. посіб. Київ : Слово, 2011. 192 с.
55. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
56. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах : навч. посіб. Київ : Либідь, 2001. 272 с.
57. Професійна компетентність вчителя початкових класів : навч.-метод. посіб. для вчителів / автори-упоряд.: В. Є. Берека, А. В. Галас. Харків : Ранок, 2018. 496 с.
58. Родинне виховання: школа і сім'я – виховуємо разом. Київ : Шкільний Світ, 2007. 104 с. (Б-ка «Шкільного світу»).
59. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початковій школі. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. 216 с.
60. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
61. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посібник для вчителів і методистів початкового навчання. 3-тє вид., без змін. Київ : Богданова А. М., 2009. 226 с.
62. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах : посібник для вчителя. Київ : Освіта, 2007. 334 с.
63. Скворцова С. О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентісного підходів : навч.-метод. посіб. / Світлана Скворцова, Оксана Онопрієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с. Доступно: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php
64. Скворцова С. О. Нова українська школа: методика навчання математики у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентісного підходів : навч.-метод. посіб. / С. О. Скворцова, О. В. Онопрієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с. Доступно: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

65. Сухарева Л. С. Батьківські збори в початковій школі. Харків: Основа, 2007. 144 с. (Серія «Класний керівник»).
66. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1–2 класи + Закон України «Про освіту» + Державний стандарт початкової освіти. Київ : Освіта-Центр плюс, 2018. 240 с.
67. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи. 2019. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>
68. Тлумачний словник шкільної лексики (початкова школа) / автори-укладачі : Н. В. Гудима, Н. В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 120 с.
69. Федорчук В. В. Педагогічні технології в початковій школі : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2014. 268 с.
70. Чабайовська М. І. Єдині зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та цифр : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мальва ОСО, 2010. 210 с.
71. Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Кальчук М. І. Програма курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» (1-4 класи). *Початкова школа*. 2016. № 9. С. 39-48.
72. Черкасов В. Г. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. Київ : Академія, 2016. 240 с. (Альма-матер)
73. Шевців З. М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 384 с.
74. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. Ч. 1. 272 с.
75. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2002. Ч. 2. 248 с.
76. Шквир О. Л. Актуальні проблеми початкової освіти : навч. посіб. Хмельницький : ХГПА, 2013. 192 с.
77. Я люблю Україну. 2 клас : методичний посібник для вчителя / авт.-упор.: Чабайовська М.І., Омельченко Н.М., Синільник В.В. Тернопіль : Астон, 2016. 140 с.
78. Я люблю Україну. 3 клас : методичний посібник для вчителя / авт.-упор.: Чабайовська М.І., Омельченко Н.М., Синільник В.В. Тернопіль : Астон, 2017. 152 с.
79. Я люблю Україну. 4 клас : методичний посібник для вчителя / авт.-упор.: Чабайовська М.І., Омельченко Н.М., Синільник В.В. Тернопіль : Астон, 2018. 184 с.

Інформаційні ресурси

1. Видавництво «Початкова школа». Доступно: <http://www.pochatkova-shkola.net/index.htm>.
2. Вчитель вчителю, учням та батькам. Доступно: <http://teacher.at.ua/>.
3. Електронні версії підручників для 1-4 класів. Доступно: <https://cutt.ly/2apITMT>
4. Інтерактивний посібник-глосарій для вчителів початкових класів. Доступно: <https://edera.gitbooks.io/glossary/>.
5. Нова українська школа. Доступно: <http://nus.org.ua/>.
6. Міністерство освіти і науки України. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua>.
7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 641 від 16.06.2015. Доступно: <http://osvita.ua/legislation/other/5397/>.
8. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Доступно: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>.
9. Концепція «Нова українська школа». Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 988-р від від 14 грудня 2016 р. Доступно: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
10. Методичні рекомендації з написання та оформлення дипломних робіт (проектів) студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Доступно: <https://drive.google.com/file/d/1B9cMdn0Uz4ASvTmsj5YW4yFY-z85tJOO/view>
11. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання / авторський колектив; за ред. Є. М. Бачинської, О. В. Матушевської. Біла Церква : КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2020. 109 с. Доступно: <https://www.kristti.com.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-v-umovah-dystantsijnogo-navchannya/>
12. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. Доступно: <http://osvita.in.ua/index.php?option>.
13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Доступно: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrain-ska-shkola-compressed.pdf>.
14. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. Травень 2020. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodychni%20recomendazii/2020/metodychni%20recomendazii-dustancyyna%20osvita-2020.pdf>
15. Освіта UA. Доступно: <https://osvita.ua/>.

16. Основні орієнтири виховання учнів 1–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 1243 від 31.10.2011. Доступно: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/, вільний.
17. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
18. Портал вчителів початкових класів «Урок». Доступно: <http://www.yrok.net.ua/>.
19. Поясик О. І., Лаппо В. В. Методика виховної роботи : навч. посіб. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2011. 202 с. Доступно: <http://194.44.152.155/elib/local/sk767167.pdf>.
20. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40. Доступно: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>
21. Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи : наказ МОН від 02.09.2020 № 1096. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/nra/pro-vnesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-zapovnennya-klasnogo-zhurnalu-uchniv-pochatkovih-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>
22. Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. № 673. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-п#Text>
23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів 1 класу у Новій українській школі : наказ МОН від 20.08.2018 р. № 924. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/osinyuvannya>
24. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 2 класу : наказ МОН від 27.08. 2019 р. № 1154. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrschool/08/29/2-klas-nush.pdf>
25. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи: наказ МОН від 16.09.2020 №1146. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76726/

26. Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10. 2020 № 932. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-п#Text>
27. Про затвердження Системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів : проект наказу МОН. Доступно: https://mon.gov.ua/storage/app/media/regulatorna_dijalnist/2020/09/14/Systema%20otsinyuvannya/Proyekt%20nakazu%20MON%20Systema%20otsinyuvannya.pdf
28. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі : Указ Президента України від 25 травня 2020 р. № 195/2020. Доступно: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>
29. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Доступно: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>.
30. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
31. Про Рекомендації щодо організації і проведення методичної роботи з педагогічними кадрами в системі післядипломної педагогічної освіти : лист МОНУ від 03.07.2002 N 1/9-318. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-318290-02#Text>.
32. Про Стратегію національно-патріотичного виховання : Указ Президента України від 18 травня 2019 р. №286/2019. Доступно: <https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025>
33. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Закон України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/.
34. Професійний стандарт за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» : затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. №2736. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/78704/
35. Рекомендації щодо організації оцінювання в умовах дистанційного навчання : лист МОНУ від 16.04.2020 № 1/9-213. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/72975/
36. Руханки. Доступно: <https://cutt.ly/napLo6L>, <https://cutt.ly/CapLjNT>
37. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти: затв. наказом МОЗ від 25.09.20 р. № 2205. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
38. Студія онлайн-освіти “Educational Era”. Доступно: <https://www.edera.com/>.

39. Фізкультхвилинки в початковій школі. Доступно: <http://klasnaocinka.com.ua/>, <http://www.myvchytel.dp.ua>
40. Цікава наука на каналі YouTube. Доступно: <https://cutt.ly/7apIVuF>
41. Щоденник.ua – шкільна освітня мережа. Доступно: <http://company.shodennik.ua/benefits/education/>
42. Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти в Новій українській школі : лист Міністерства освіти і науки України від 20.08.2019 року № 1/9-525. Доступно: mon.gov.ua › пра › shodo-organizaciyi-form-zdobutty.
43. Щодо організації дистанційного навчання: лист МОНУ від 02 листопада 2020 р. № 1/9-609 Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/pr/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>
44. «Я досліджую світ». Онлайн-ресурси для компетентнісного навчання учнів початкових класів. Доступно: <https://goo.su/0zYk>
45. Як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога». Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga>
46. BrainBasket Foundation. URL: <https://brainbasket.org/ru/besplatnyie-uroki-scratch/>.
47. ClassDojo. URL: <https://www.classdojo.com/uk-ua/signup/>.
48. Classroom. URL: <https://classroom.google.com>.
49. Classtime. URL: <https://www.classtime.com/uk/>
50. Duolingo. URL: <https://uk.duolingo.com>
51. EdEra. URL: <https://www.ed-era.com/courses/>
52. Learning Apps.org Google. URL <http://dystosvita.blogspot.com/2014/04/learningappsorg.html>
53. Moodle. URL: <https://moodle.org/>
54. Kahoot. URL: www.pedrada.com.ua ›
55. The Metropolitan Museum of Art. URL: <https://www.youtube.com/user/metmuseum>
56. Zoom. URL: <https://blog.zoom.us/wordpress/> ru

**Розділ 2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ
ДОДАТКИ**

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки звітної документації

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
з виробничої переддипломної практики
здобувача рівня вищої освіти «магістр»
_____ форми навчання
(денної, заочної)
спеціальності 013 Початкова освіта
прізвище, ім'я, по батькові

Курс/семестр _____
Кількість годин/ кредитів ECTS _____
Термін практики _____

Керівник практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти

_____
посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

_____
підпис

Кам'янець-Подільський – рік

Зразок оформлення титульної сторінки звіту

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗВІТ
про виконання програми виробничої
переддипломної практики
здобувача рівня вищої освіти «магістр»
_____ форми навчання
(денної, заочної)
спеціальності 013 Початкова освіта

_____
прізвище, ім'я, по батькові

Курс/семестр _____

Кількість годин/кредитів ECTS _____

База практики _____

назва закладу загальної середньої освіти

Термін практики _____

Кам'янець-Подільський – рік

*Орієнтовний зразок оформлення звіту
про виконання програми виробничої переддипломної практики*

**Звіт
про виконання програми виробничої
переддипломної практики**

З «__» «_____» 20_ року по «__» «_____» 20_ року
проходила виробничу переддипломну практику в (назва закладу загальної
середньої освіти, класу, ПШБ класовода).

Звіт повинен містити:

- мету і завдання практики;
- зміст діяльності здобувача-практиканта за період проходження практики;
- ступінь виконання запланованих завдань відповідно до індивідуального плану та завдань практики;
- висновки та пропозиції.

Орієнтовні питання, на які слід звертати увагу при складанні «Звіту»:

I. Навчально-методична робота

- Які нормативні документи, що регламентують роботу початкової школи і, зокрема, Нової української школи, вивчили?
- З якою новою для Вас психолого-педагогічною та методичною літературою з теми магістерського дослідженняознайомились? Вказати назви джерел і прізвища авторів, їх цінність і актуальність для розв'язання проблеми магістерського дослідження.
- Коротко опишіть інтерес класовода та інших вчителів класу до досліджуваної Вами проблеми та досвід її розв'язання ними.

Спостереження та аналіз уроків:

- Скільки уроків і з яких дисциплін Ви відвідали й проаналізували? Коротко опишіть. Подайте їх загальний короткий аналіз щодо використання вчителями відповідного класу різноманітних підходів до розв'язання проблеми магістерського дослідження
- Які елементи досвіду навчально-виховної роботи вчителів стали Вашим педагогічним надбанням?

Проведення уроків:

- Скільки уроків Ви провели (пробних і залікових)? Подайте їх короткий самоаналіз.
- Яку наочність, дидактичний матеріал, ЕОР виготовляли,

- використовували під час проведення уроків і з якою метою?
- Які мультимедійні та дистанційні засоби застосовували під час проведення уроків і з якою метою?
  - Чи задоволені Ви якістю проведених уроків?
  - Які труднощі Ви відчували при підготовці та проведенні уроків?
  - Які особисті методичні прийоми, методи та методики з теми магістерського дослідження Ви використали при проведенні уроків і плануєте використовувати в майбутньому?
  - Як Ви оцінюєте якість своїх теоретичних знань з педагогіки, психології, предметів Вашого фаху, вмінь використовувати їх у процесі педагогічної діяльності? Що необхідно здійснити для їх удосконалення?
  - Яку методичну допомогу Ви хотіли б отримати надалі?

№	Клас	Предмет	Тема уроку	Дата	Оцінка у балах	Підпис керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти
1		Укр. мова				
2		Літературне читання				
3		Математика				
4		Я досліджую світ				
5		Мистецтво				
6		Дизайн і технології				
7		Фізична культура				

II. Виховна робота

- Виховну роботу вчителя якого класу Ви вивчали? На що вона була

спрямована в період проходження практики? Які досягнення класовода можете відзначити?

- Дайте стислу характеристику класу, де ви були помічником класовода.
- Як реалізовували виховний потенціал освітнього матеріалу під час проведення уроків?
- Які виховні години, заходи відвідали? Вкажіть теми та мету. Коротко проаналізуйте.
- Які виховні години провели самостійно? Яка їх була мета? Коротко проаналізуйте. Які базові якості особистості молодшого школяра виховували в урочний та позаурочний час?
- Хто з учнів класу вимагав особливої уваги? Як Ви вирішували цю проблему? Яку індивідуальну роботу проводили?
- Опишіть в чому полягала Ваша робота з батьками молодших школярів?
- Які конкретні завдання з організації виховної роботи зі здобувачами початкової освіти Ви реалізували?
- Який виховний захід провели? Дайте стислий його самоаналіз.

III. Науково-дослідницька робота

- Які спостереження (опитування, експерименти, анкетування) з теми магістерського дослідження провели?
- На яку тему підготували тези / статтю, текст доповіді до наукової конференції? Зазначте анотацію статті.

IV. Висновки та пропозиції.

- Позитивне в проходженні виробничої переддипломної практики, сформовані компетентності. Що сподобалось, вразило, запам'яталось, здивувало найбільше?
- Труднощі при виконанні програми виробничої переддипломної практики. Чи вдалося повністю реалізувати всі поставлені завдання? Чому? Які?
- Пропозиції щодо підготовки, організації й проведення виробничої переддипломної практики.

Дата

*Підпис
здобувача*

Керівник практики
від закладу загальної середньої освіти

_____

_____

_____

ПІБ класовода

(відмінно, добре, задовільно)

Оцінка

Підпис

**Керівник практики
від кафедри теорії та методик
початкової освіти**

ПІБ

Оцінка

Підпис

Зразок оформлення щоденника практики

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Педагогічний факультет

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Виробнича переддипломна практика

вид і назва практики

---

*прізвище, ім'я, по батькові
здобувача вищої освіти*

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методик початкової освіти

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

II курс, група _____

20 _ / 20 _ н. р.

Студент _____
прізвище, ім'я, по батькові

прибув у _____
повна назва закладу загальної середньої освіти, установи

Печатка « ____ » _____ 20 _ року
_____
Підпис *посада, прізвище та ініціали відповідальної особи*

Вибув із _____
повна назва закладу загальної середньої освіти, установи

Печатка « ____ » _____ 20 _ року
_____
Підпис *посада, прізвище та ініціали відповідальної особи*

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Ознайомлення зі ЗЗСО, адміністрацією, вивчення нормативних документів, що регламентують діяльність початкової школи	+								
2	Вивчення календарного планування уроків на період практики	+								
3	Вивчення плану виховної роботи ЗЗСО та класу на період практики	+								
4	Спостереження за освітнім процесом у класі	+								
6	Відвідування та аналіз уроків (перелічити відвідані уроки, вказати дати)	+								
7	Проведення пробних уроків		+							
8	Проведення залікових уроків (теми, дати проведення)			+	+					
9	Планування та проведення виховного заходу (назва заходу, дата проведення)			+						
10	Участь у батьківських зборах. Виступ на тему «...»									
11	Виконання науково-дослідницької роботи	+	+	+	+					
...	...									

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

_____ Підпис

_____ Прізвище та ініціали

від ЗЗСО, організації, установи

_____ Підпис

_____ Прізвище та ініціали

Орієнтовні зразки робочих записів у щоденнику під час практики

Дата _____

Взяла участь у настановній конференції.

Ознайомила з ЗЗСО, адміністрацією, шкільною документацією, вивчила нормативні документи, що регламентують діяльність початкової школи.

Склала індивідуальний план проходження виробничої переддипломної практики. Оформила щоденник практики, зошит спостережень.

Дата _____

Вивчила календарне планування на період практики, склала графік проведення залікових уроків.

Відвідала всі уроки класовода, а також інших учителів відповідного класу.

Дата _____

Самостійно провела пробний урок з літературного читання. Надалі варто вчитися тримати в полі зору весь клас, дотримуватись регламенту кожного етапу уроку.

Відвідала уроки математики, «Я досліджую світ»; у процесі спостереження звертала увагу на ступінь реалізації виховної мети.

Вчилася оформляти журнал; вивчала вимоги до перевірки учнівських письмових робіт.

Дата _____

Вказати дати відвідування, проведення уроків і виховних заходів у початковій школі.

*Орієнтовний відгук і оцінка роботи
здобувача вищої освіти на практиці*

_____
назва підприємства, організації, установи

Здобувач вищої освіти _____ проходила
прізвище, ім'я, по батькові

виробничу переддипломну практику у ___ класі з __ по __ 20__ року. Згідно з програмою практики ознайомила з особливостями організації освітнього процесу в початковій школі, виконувала функціональні обов'язки вчителя початкових класів, вивчала досвід класовода

_____
прізвище, ім'я, по батькові та впроваджувала особисту методичну систему з теми магістерського дослідження під час проведення уроків та виховних заходів.

Студент/ка володіє належними знаннями, вміннями і навичками з навчальних предметів і фахових методик початкової школи, професійно-педагогічними особистісними якостями. Провела відповідну кількість пробних і залікових уроків. Взяла участь у батьківських зборах класу, зробила повідомлення про ...

Практикант/ка провела виховний захід на тему «...». Розробила наочні посібники, мультимедійну презентацію, доцільно використовувала їх у своїй роботі.

... – сумлінна, дисциплінована, адекватно сприймала зауваження та поради класовода, тактовна.

Рекомендована оцінка – «...» _____
Підпис, прізвище, ім'я, по батькові класовода

Керівник практики від підприємства, організації, установи

_____
Підпис _____
Прізвище та ініціали

Печатка

« _____ » _____ 20 __ року

*Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів
навчально-методичної роботи*

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ,

виконаної студентом/кою ____ курсу ____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____
прізвище, ім'я, по батькові

у ____ класі ЗЗСО № ____ м. _____

з _____ по _____ 20__ року

Оцінка: _____
(у балах)

_____
*Підпис керівника практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти*

*Зразок оформлення титульної сторінки
зошита психолого-педагогічних спостережень
за освітнім процесом у початковій школі*

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

**ЗОШИТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ
за освітнім процесом**

у _____ класі _____
ЗСО

**здобувача рівня вищої освіти «магістр»
_____ форми навчання
(денної, заочної)
спеціальності 013 Початкова освіта**

_____ *прізвище, ім'я, по батькові*

Курс/семестр _____

Кількість годин/ кредитів ECTS _____

Термін проходження практики _____

Кам'янець-Подільський – рік

*Орієнтовний зразок оформлення
зошита психолого-педагогічних спостережень
за освітнім процесом у початковій школі*

Клас
Прізвище, ім'я, по батькові класовода
Список учнів
Розклад уроків

Понеділок, _____*

*кожну дату записувати з нової сторінки

№	Зміст роботи	Психолого-педагогічні спостереження	Примітки
1.	Настановна конференція.	Завдання на період практики. Розподіл студентів у ЗЗСО.	Закріплена за 2-А класом, у якому 25 учнів ...
2.	Знайомство зі ЗЗСО.	Вивчення режиму роботи ЗЗСО, його керівного складу.	
3.	Розподіл по класах.	Знайомство з учителем і вихователем, учнями класу.	
4.	Опрацювання календарних планів.	Ознайомлення з календарним плануванням для ____ класу на період практики.	
5.	Підготовка до проведення пробного уроку з математики.	Ознайомлення з темою уроку. Консультація з учителем. Опрацювання матеріалу до уроку за підручником ...	

№	Зміст роботи	Психолого-педагогічні спостереження	Примітки
1.	<p>Літературне читання. <i>Тема уроку:</i> Мій рідний край. Д. Павличко «Де найкраще місце на землі». <i>Мета:</i> ознайомити з патріотичною поезією Д. Павличка, удосконалювати навички виразного читання, розвивати спостережливість, виховувати любов до рідного краю. <i>Обладнання.</i> ...</p>	<p>Організація класу, оголошення теми й мети уроку. Актуалізація опорних знань. Мовленнєва розминка... Учні пригадали твори про рідний край. Бесіда: - Як називається наш край? - Чому рідна земля найкраща? Вивчення нового матеріалу розпочато з повідомлення про поета, його творчий доробок. Пригадали твори, які вивчали у попередньому семестрі...</p>	<p>Клас вміло організовано до роботи. Вдало продумана бесіда активізувала увагу школярів. Мовленнєва розминка налаштувала на виразність читання...</p>
2.	<p>Українська мова <i>Тема...</i></p>	<p>Організація класу. Каліграфічна хвилинка...</p>	<p>...</p>
3.	<p>Математика</p>	<p>Проведення пробного уроку (конспект додається).</p>	<p>...</p>
4.	<p>Фізкультура</p>	<p>Урок проводить учитель фізкультури.</p>	<p>...</p>
5.	<p>Підготовка до проведення пробного уроку з літературного читання</p>	<p>Вибір теми. Консультація з учителем. Аналіз підручника. Опрацювання посібників, методичної літератури тощо</p>	<p>...</p>

Загальний алгоритм аналізу і самоаналізу уроку

- 1. Навчальний заклад, клас, предмет, прізвище вчителя, кількість учнів за списком, і присутніх на уроці.**
- 2. Тема уроку, освітні, розвиваючі й виховні цілі й завдання уроку.**
- 3. Організаційний початок уроку:**
  - готовність учителя до уроку – наявність конспекту або докладного плану уроку, наочного приладдя, інструментів тощо;
  - підготовленість учнів – чергові, наявність зошитів, підручників, посібників тощо;
  - підготовленість класного приміщення – естетичний вигляд, класна дошка, крейда, освітлення.
- 4. Організаційна структура уроку:**
  - мобілізуючий початок уроку;
  - послідовність, взаємозв'язок і співвідношення частин уроку;
  - насиченість уроку й темп його проведення.
- 5. Аналіз змісту навчального матеріалу уроку:**
  - обґрунтування вчителем обраної послідовності реалізації навчального матеріалу на уроці;
  - відповідність програмі й рівню знань учнів з предмета;
  - співвідношення практичного й теоретичного матеріалу;
  - зв'язок із життям і практикою.
- 6. Загальнопедагогічні й дидактичні вимоги до уроку:**
  - мета уроку, відповідність плану й конспекту уроку поставленій меті;
  - обґрунтування вибору методів навчання;
  - шляхи реалізації дидактичних принципів у навчанні;
  - індивідуалізація й диференціація в навчанні;
  - взаємозв'язок освітніх, розвиваючих і виховних аспектів уроку.
- 7. Діяльність учителя:**
  - науковість і доступність викладу нових знань;
  - використання вчителем досвіду кращих учителів і рекомендацій методичної науки;
  - організація закріплення навчального матеріалу;
  - організація самостійної роботи учнів;
  - перевірка й оцінка знань і вмінь учнів;
  - запитання вчителя й вимоги до відповідей учнів;
  - ставлення вчителя до свідомого засвоєння учнями навчального матеріалу;
  - завдання додому й виявлена вчителем увага до нього;

- шляхи досягнення порядку й свідомої дисципліни учнів;
- ефективність використання наочного приладдя, ІКТ;
- контакт педагога із класом.

8. Діяльність учнів:

- підготовка робочого місця;
- поведінка учнів на уроці – дисципліна, старанність, активність, увага, уміння переключатися з одного виду роботи на інший;
- інтенсивність і якість самостійної роботи учнів;
- стан їхнього усного й писемного мовлення;
- знання учнями теорії, уміння застосовувати отримані знання;
- ставлення учнів до вчителя;
- ступінь і характер участі колективу в цілому й окремих школярів у роботі на уроці тощо.

9. Висновки:

- виконання плану уроку;
- досягнення мети уроку;
- особливо цікаве й повчальне на уроці;
- що справило на уроці найбільше враження;
- які зміни доцільно внести при повторному проведенні уроку на ту ж тему;
- оцінка уроку.

Комплексний аналіз уроку

Зміст комплексного аналізу уроку може бути різним, але традиційно виділяються такі його **напрямки**:

1. Аналіз виконуваних учителем завдань:

- чи враховано й відображено принципи навчання в змісті й методиці роботи вчителя;
- наскільки досягнуто дидактичне й виховне завдання уроку;
- якою мірою проходила активізація пізнавальної діяльності учнів на різних етапах уроку;
- що стимулювало відповідальне ставлення учнів до навчання;
- наскільки об'єктивно оцінювалися знання, уміння, навички;
- як здійснювався зв'язок теорії зі практикою;
- наскільки вдало сполучалися зміст і методи навчання;
- чи застосовувалися на уроці ІКТ;
- чи звертав увагу вчитель на вікові й індивідуальні особливості, можливості учнів.

2. Аналіз виховного впливу уроку:

- як знання допомогли осмислити й оцінити явища соціальної

- дійсності, події у житті країни, міста, класу;
- що на уроці сприяло вихованню учнів (моральному, естетичному, розумовому, трудовому, фізичному тощо) і профорієнтації;
- які були стосунки між учнями, між учителем і учнями.

3. Аналіз педагогічних можливостей і особливостей діяльності вчителя. Яким чином виявилися здібності, особливості діяльності вчителя:

- педагогічна етика;
- зовнішній вигляд;
- уміння «бачити» клас, активізувати й мотивувати працю учнів;
- визначити типові помилки в роботі школярів і усунути їх;
- оцінювати результати своєї праці й підсумки роботи школярів;
- уміння швидко корегувати хід уроку.

4. Аналіз діяльності учнів на уроці:

- урахування учителем вихованості й навченості школярів, результатів попередніх занять;
- працездатність учнів на уроці (уміння мислити, працювати самостійно, надавати допомогу товаришеві, допитливість, стійкість інтересів);
- розвиток мовлення учнів;
- уміння школярів застосувати теорію на практиці.

Орієнтовний план аналізу уроку

1. Тип і структура уроку.
2. Організація окремих складових структури уроку.
3. Принципи навчання. Методи, прийоми і засоби навчання.
4. Навчально-матеріальне забезпечення та технічне оснащення уроку.
5. Використання часу на уроці.
6. Дотримання санітарно-гігієнічних норм.
7. Виховання на уроці.
8. Морально-психологічна атмосфера.
9. Поведінка вчителя.
10. Поведінка учнів.
11. Результати уроку.

Зразкові питання для самоаналізу уроку

1. Чи була досягнута мета уроку?
1. Як були використані виховні можливості навчального матеріалу з метою всебічного розвитку учнів?
2. Чи всі учні працювали на уроці і як вони працювали?
3. Як використовувався час уроку, чи мала місце втрата часу на уроці і що

було її причиною?

4. Які знання засвоїли учні, які вміння закріпили?
  5. Які були недоліки в ході уроку і чому?
  6. Які зміни в структуру і зміст уроку вніс би практикант, якби його довелося повторити?
-

Проаналізувала

_____
Підпис

_____
ПІБ

Зразок оформлення титульної сторінки конспекту залікового уроку

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ

з _____,

проведеного студентом / кою _____ курсу _____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____
прізвище, ім'я, по батькові

у _____ класі ЗЗСО № _____ м. _____

« _____ » _____ 20__ року

Конспект затверджено:

Учитель: _____ / _____ /
Підпис ПІБ

*Керівник практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти:*
_____ / _____ /
Підпис ПІБ

Оцінка: _____
(відмінно, добре, задовільно)   *Підпис учителя*

Оцінка: _____
(бал відповідно до дисципліни)   *Підпис керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти*

Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів виховної роботи

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

МАТЕРІАЛИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ,

виконаної студентом / кою ____ курсу ____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____ *прізвище, ім'я, по батькові*

у ____ класі ЗЗСО № ____ м. _____

з _____ по _____ 20__ року

Оцінка: _____
(у балах)

_____ *Підпис керівника практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти*

Зразок оформлення титульної сторінки конспекту виховного заходу

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ НА ТЕМУ

_____ ,

проведеного студентом / кою _____ курсу _____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____

прізвище, ім'я, по батькові

у _____ класі ЗЗСО № _____ м. _____

« _____ » _____ 20__ року

Конспект затверджено:

Учитель: _____ / _____ /
Підпис ПІБ

*Керівник практики
від кафедри теорії
та методик початкової освіти:*

_____ / _____
Підпис ПІБ

Оцінка: _____
(відмінно, добре, задовільно) Підпис учителя

Оцінка: _____
(у балах) Підпис керівника практики від кафедри
теорії та методик початкової освіти

Орієнтовний зразок оформлення конспекту виховного заходу

Мета _____

Форма проведення _____

Обладнання _____

Використана література _____

Зміст

- I.** Вступна частина: вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.
- II.** Основна частина: виклад інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового та колективного виконання, конкурсні завдання.
- III.** Заключна частина: підведення підсумків, рекомендації і пропозиції учням.

*Орієнтовний зразок оформлення аналізу виховної години/
позакласного виховного заходу*

1. ЗЗСО, клас, вид роботи, тема проведеного заняття
2. Педагогічне обґрунтування теми (чому даний захід включений до плану виховної роботи, його відповідність віковим особливостям класу).
3. Мета й завдання проведеної роботи.
4. Організація підготовки учнів до даного заняття (участь дітей, наочне оформлення заняття, використання електронних освітніх засобів). Вплив підготовки до заняття на згуртованість учнів.
5. Зміст та методика проведення заняття:
  - відповідність змісту заняття поставленій меті;
  - пізнавальна й виховна цінність підбраного матеріалу;
  - емоційна насиченість, інтерес дітей до заняття, їхня активність;
  - прийоми і методи, використані на занятті, їхня відповідність віковим особливостям учнів, рівню розвитку дітей даного класу;
  - зв'язок обговорюваних питань із проблемами класу і навколишнього середовища.
6. Особливість класовода/вихователя: переконаність, емоційність, контакт з учнями, знання моральних якостей, вчинків своїх учнів і їхньої мотивації.
7. Педагогічна цінність проведеного заняття, його значення для наступного розвитку колективу і окремих вихованців, для удосконалення відносин в колективі (зауваження і пропозиції).

*Зразок оформлення титульної сторінки матеріалів
науково-дослідницької роботи*

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ,

виконаної студентом / кою ____ курсу ____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____
прізвище, ім'я, по батькові

у ____ класі ЗЗСО № ____ м. _____

з _____ по _____ 20__ року

Оцінка: _____
(у балах)

_____
*Підпис керівника практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти*

Вимоги до змісту та технічного оформлення тексту тез

**ЗМІСТ
ТА ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ ТЕЗ**

У тексті, що подається до друку, має подаватися наукова проблема та короткий опис результатів дослідження здобувача вищої освіти.

Технічні параметри:

1. Ім'я файлу подавати транслітерацією як прізвище автора, наприклад, Petrenko.

2. Структура тез:

- Перший рядок – **ім'я та ПРІЗВИЩЕ** автора (вирівнювання по правій стороні) (вирівнювання по правій стороні);

- Другий рядок – факультет та курс здобувача вищої освіти (вирівнювання по правій стороні);

- Третій рядок – **ім'я та ПРІЗВИЩЕ** наукового керівника (вирівнювання по правій стороні);

- Четвертий рядок – вчене звання, науковий ступінь наукового керівника (вирівнювання по правій стороні);

- Наступний рядок – **НАЗВА СТАТТІ** (по центру);

- З наступного рядка – текст тез (вирівнювання по ширині).

- В кінці тексту – СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (оформлення відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»).

3. Обсяг тез – до 4 сторінок формату А4. Шрифт Times New Roman 14 пт. Стиль «Звичайний»; інтервал 1,5; абзацний відступ – 0,75 см.; вирівнювання – по ширині. Розміри полів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

4. Граничні розміри таблиць та малюнків у тексті (104x170) мм², назву таблиці розміщувати над таблицею. Мінімальний розмір шрифту таблиць – 8 пт. Малюнки виконуються по можливості векторною графікою. Сканування малюнків виконується з роздільною здатністю 300 dpi і зберігається у форматі TIF (IBMPC). Підпис розміщувати під малюнком з позначенням «Рис.». Формули набирати у *Math Type* або *Microsoft Equation 3.0*.

У тексті не допускається вирівнювання пропусками (для цього використовуються параметри абзацу, положення символів табулювання). У тексті використовується дефіс "-", який не відділяється пропусками, тире "–" (alt+0151) та мінус "-" (alt+0150), які відділяються з обох сторін

пропусками.

Посилання на використані джерела в тексті робляться за зразком: [2, с. 364-367; 5, с. 127; 7-9; 12], де перше число – номер джерела в списку використаних джерел, число після коми – номер сторінки (діапазон сторінок задається через дефіс), декілька джерел відділяються крапкою з комою або дефісом. Зноски допускаються лише для коментарів у тексті.

Орієнтовний зразок оформлення матеріалів тез
до збірника «Наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені
Івана Огієнка»

УДК 373.3.016:908(477)

Ольга БЛИНДУ,
здобувачка 2 курсу магістратури спеціальності Початкова освіта
Науковий керівник – Людмила МОСКОВЧУК,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти

ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗІ БДЖІЛЬНИЦТВОМ НА ГУРТКОВИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНОЗНАВСТВА

Текст тез (до 4 сторінок)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (взірець)

1. Бджільництво: запитання та відповіді. Київ : УААН, 2003. С. 5.
2. Борт Роземари. Лікувальна сила меду, прополісу, пилку та інших продуктів бджільництва. Київ, 2015. С. 25.
3. Зуй В. Петро Іванович Прокопович і його школа. *Пасіка*. Київ, 1995. № 7. С. 23 .
4. Інститут бджільництва ім. П. І. Прокоповича. Доступно: <http://prokorovuch.org.ua/desc.htm> (дата звернення: 26.10.2022).
5. Мегедь А. Г., Поліщук В. П. Бджільництво. Київ : Вища шк. 1987. С. 5-6.
6. Петровський О. М. Моделювання форм організації вільного часу особистості як умова розвитку культури в Україні : навчальний посібник. Київ, 2018. С. 146.
7. Про бджільництво : Закон України від 22 лют. 2000 р. № 1492-III. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1492-14#Text> (дата звернення: 27.10.2022).
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 кл. Київ : ТД «Освіта-Центр», 2018. С. 220.

Якщо у посиланні вказуються номери сторінок, то у відповідному джерелі списку використаних джерел сторінки не вказуються.

*Особливості організації та проведення
виробничої переддипломної практики
в умовах навчання з використанням дистанційних технологій*

Організація та проведення виробничої переддипломної практики для підготовки магістра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою Початкова освіта в умовах навчання з використанням дистанційних технологій відбувається відповідно до Закону України «Про освіту», Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 466 від 25 квітня 2013 року (зі змінами), Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою К-ПНУ (протокол № 8 від 28 серпня 2020 р.), Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (зі змінами, протокол № 3 від 28 травня 2020 р.), Додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 30 серпня 2021 р.), Листа МОНУ № 1/7035-22 від 27.06.2022 р. «Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022/23 навчальному році», наказу ректора К-ПНУ ім. Івана Огієнка №95-ОД від 30.08.2022 р. «Про організацію освітнього процесу в I семестрі 2022-2023 навчального року в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні», відповідних листів та рекомендацій МОНУ, наказів ректора К-ПНУ ім. Івана Огієнка та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

Відповідно до статті 57¹ Закону України «Про освіту» здобувачам освіти, працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ, у тому числі тим, які в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період), були вимушені змінити місце проживання (перебування), залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від місця їх проживання (перебування) на час особливого періоду гарантується, зокрема, організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі*, що є найбільш безпечною для його учасників.

Задля забезпечення належного проходження виробничої переддипломної практики здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта в умовах навчання з використанням дистанційних технологій дистанційна комунікація здійснюється через платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, Zoom, електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (Ms Teams, Zoom, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати тощо.

*Обов'язки факультетського керівника практики
зі спеціальності 013 Початкова освіта*

***Факультетський керівник практики зі спеціальності
013 Початкова освіта зобов'язаний:***

- створити на університетській платформі MOODLE курс із зазначенням назви практики, ступеня вищої освіти, спеціальності, курсу та форми навчання;
- додати до курсу учасників, тобто здобувачів вищої освіти конкретної академічної групи та керівників практики від кафедри теорії та методик початкової освіти відповідно до педагогічного навантаження;
- розмістити у курсі:
  - робочу програму і методичні рекомендації щодо проходження практики;
  - наказ про проходження практики;
  - завдання для завантаження відомостей про виконану навчально-методичну, виховну, науково-дослідницьку роботу, звіту та щоденника;
- провести настановну і звітну підсумкову конференцію для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з використанням платформ/сервісів Google Meet, Zoom.

Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти

***Керівник практики від кафедри теорії та методик початкової
освіти зобов'язаний:***

- бути присутнім на настановній та підсумковій онлайн-конференціях;
- забезпечити здобувачів вищої освіти відповідними інструктивно-методичними матеріалами для проходження практики;
- систематично контролювати хід проходження практики студентами, надавати відповідні консультації, долучатися до залікових заходів у онлайн-режимі. Дистанційна комунікація здійснюється через платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, Zoom, електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (Ms Teams, Zoom, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати тощо.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- бути присутнім на настановній та підсумковій онлайн-конференціях;
- виходити на зв'язок із керівником практики під час консультацій, які проводяться за допомогою обраного сервісу відеозв'язку;
- виконувати усі завдання, передбачені програмою практики;
- здійснювати фото- або відеофіксацію етапів виконання завдань практики;
- розмістити звітну документацію (звіт, щоденник, відомості про виконання навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи) на електронній платформі MOODLE в установлений керівником термін;
- чітко дотримуватись графіку та формату спілкування з керівником практики;
- своєчасно надати керівнику практики звітну документацію та захистити звіт з практики.

Хід проходження практики за технологіями дистанційного навчання

Виконання усіх завдань практики здійснюється за технологіями дистанційного навчання, зокрема:

1. Виконання навчальної та виховної роботи: аналіз дистанційних уроків, виховних заходів класовода відповідного класу згідно розкладу (*орієнтовний зразок аналізу уроку дистанційного навчання див. Додаток Ж.3*), підготовка і проведення пробних, залікових уроків, виховних годин/заходів у режимі он-лайн.
2. Виконання методичної та науково-дослідницької роботи: комунікація з керівником практики від ЗЗСО через узгоджену платформу.

Коригуванню підлягає орієнтовна кількість проаналізованих і проведених пробних і залікових уроків у залежності від особливостей роботи за технологіями дистанційного навчання класовода відповідного класу ЗЗСО з обов'язковим узгодженням з керівником практики від кафедри теорії та методик початкової освіти.

Особливості подання та перевірки звітної документації, захисту звітів та оцінки практики

1. Звітну документацію про проходження практики в електронному форматі (звіт, щоденник, відомості про виконання навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи, фото-, відеоматеріали, мультимедійні презентації та ін.) розміщують на платформі MOODLE або надсилають керівникам практики за допомогою електронної пошти, мобільних додатків Viber, Telegram тощо.

2. Перевірений керівниками практики **остаточний варіант звітної документації** (звіт, щоденник, відомості про виконання навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи) у **паперовому вигляді** здобувачі вищої освіти **надсилають** на відповідне (вказане керівником практики) відділення Укрпошти/Нової пошти у **триденний термін після завершення практики**.
3. Під час підсумкової конференції з практики здобувачі вищої освіти звітують про результати виконання програми практики, діляться враженнями та досвідом, виділяють позитивне та вказують на труднощі, які виникали під час проходження практики в умовах дистанційного навчання, активно ведуть обговорення з керівниками практики та одногрупниками, демонструють мультимедійні презентації, відеофрагменти тощо. Подають пропозиції щодо покращення підготовки, організації та проведення виробничої організаційно-методичної практики в початковій школі.
4. Секретар комісії із захисту практики (провідний фахівець навчального відділу з організації практики педагогічного факультету) фіксує хід захисту практики та оцінки за підписами керівників практики у протоколі захисту практики.
5. Після перевірки звітної документації з практики керівниками практики, захисту студентами звітів з практики на підсумковій конференції та їх оцінювання комісією із захисту практики голова комісії (факультетський керівник практики зі спеціальності 013 Початкова освіта) виставляє до електронної відомості обліку успішності загальну оцінку за практику. Не пізніше наступного дня після проведення захисту друкований примірник відомості обліку успішності заповнює та подає до деканату. Відповідає за написання звіту про проходження виробничої організаційно-методичної практики в початковій школі.

*У змішаному форматі навчання настановні та звітні конференції з практики відбуваються у онлайн-режимі або офлайн-режимі з онлайн-трансляцією для здобувачів вищої освіти, які навчаються онлайн, за допомогою платформи/сервісу MOODLE, відеоконференцій (Ms Teams, Zoom, Google Meet, Skype та ін.), форумів, чатів тощо за присутності здобувачів вищої освіти, керівників практики, факультетського керівника практики зі спеціальності 013 Початкова освіта та провідного фахівця навчального відділу з організації практики педагогічного факультету.

*Орієнтовний зразок
аналізу уроку дистанційного навчання*

Карта аналізу дистанційного уроку		
ППП учителя		
Дата		
Предмет		
Клас		
Тема уроку		
Тип уроку		
Вид дистанційного уроку	<i>н-д конференція</i>	
Режим дистанційного уроку	<i>Онлайн</i>	
Шкала балів і формула розрахунку оцінки	<p><i>2 бали</i> — критерій реалізований у повному обсязі <i>1 бал</i> — є резерв, критерій реалізовано частково <i>0 балів</i> — критерій не реалізовано Якість уроку = (сума балів × 100%)/40</p>	
Компетенції вчителя	Критерії оцінювання уроку	Бал
Предметно-методична	Учитель чітко сформулював мету й завдання уроку	
	Зміст уроку відповідає дидактичним принципам	
	Зміст уроку відповідає програмі, а також меті й завданням, які вчитель поставив	
	Види пізнавальної діяльності учнів на уроці різноманітні	
	Педагогічні технології враховують специфіку дистанційної форми навчання, а також оптимальні прийоми зворотного зв'язку	
	Методичні матеріали, які учитель створив або дібрав до уроку, відповідають вимогам до оформлення електронних засобів навчання	
	Засоби навчання розвивають особистість учня	
	Завдання, які вчитель пропонує учням виконати, розвивають універсальні навчальні дії	
	Цифрові освітні ресурси на уроці доречні й ефективні	
	Програмні продукти, які вчитель обрав для уроку, дають йому змогу взаємодіяти з учнями; продукти відповідають режиму дистанційного уроку	
	Структура уроку відповідає особливостям дистанційного навчання	

Компетенції вчителя	Критерії оцінювання уроку	Бал
Психолого-педагогічна	Учитель розвиває мотивацію учнів вивчати навчальний предмет	
	Урок побудований з урахуванням вікових та психологічних особливостей учнів	
	Підхід до навчання диференційований, психолого-педагогічна підтримка учнів індивідуальна	
Валеологічна	Здоров'язбережувальні технології під час уроку	
Комунікативна	Стиль і форма педагогічної взаємодії на уроці	
	Учитель враховує дистанційну ізольованість учнів	
Управлінська	Керування навчальною діяльністю учнів: організація контролю знань і перевірки домашніх завдань, досягнення мети і завдань уроку	
	Розвиток в учнів навичок самостійної роботи	
	Тайм-менеджмент уроку	
Додатковий коментар до уроку	<i>Н-д, учитель провів методично правильний урок. Недостатньо володіє функціоналом платформи Zoom. Це сповільнює роботу на уроці</i>	
Результативність уроку	Сума балів	
	Відсоток якості уроку	
	Рівні якості дистанційного уроку 100—85% — високий рівень 84—60% — достатній рівень 59—50% — критичний рівень 49% і менше — недопустимий рівень	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз уроку / упоряд. Н. Мурашко. Київ : Шкільний світ, 2008. 128 с. (Б-ка «Шкільного світу»).
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). 1993. Доступно: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
3. Державний стандарт початкової освіти. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» від 21 лютого 2018 р № 87. Доступно: danu.dp.ua/.../Державний%20стандарт%20початкової%20
4. Конституція України. 1996. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html#63.
5. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. 2014. 22 с. Доступно: http://www.tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_konserc.pdf.
6. Лаврентьєва Г. П. Психолого-педагогічні аспекти використання ІКТ в початковій школі. Доступно: <http://journal.iitta.gov.ua/>
7. Мартинець Л. А. Імідж сучасного вчителя / упоряд. І. М. Рожнятовська. Київ : Шкільний Світ, 2011. 96 с. (Б-ка «Шкільного світу»).
8. Мелекесцева Н. В. Навчально-виховна практика в початковій школі : програма і методичні рекомендації до організації та проведення практики здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 013 Початкова освіта : навч.-метод. посіб. / редкол.: Н. В. Мелекесцева (відп. ред.) [та ін.]. Кам'янець-Подільський, 2019. 48 с.
9. Московчук Л. М. Виробнича організаційно-методична практика в початковій школі: програма і методичні рекомендації до організації та проведення практики здобувачів рівня вищої освіти «магістр» спеціальності 013 Початкова освіта : навч.-метод. посіб. / редкол.: Московчук Л. М. (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський, 2021. 128 с.
10. Московчук Л. М. Педагогічна практика в початковій школі: програма і методичні рекомендації до організації та проведення практики здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 013 Початкова освіта: навч.-метод. посіб. 2-е вид., випр. і допов. / редкол.: Московчук Л. М. (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський, 2020. 112 с.
11. Методичні рекомендації до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України: лист Міносвіти України від 14 лютого 1996 р. № 3.1-5/97.
12. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання / авторський колектив; за ред. Є. М. Бачинської, О. В. Матушевської. Біла

Церква : КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2020. 109 с.

Доступно: <https://www.kristti.com.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-v-umovah-dystantsijnogo-navchannya/>.

13. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті. 2002. Доступно: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
14. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. Травень 2020. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20se-rednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
15. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка: затв. вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету від 28 травня 2020 р. Протокол № 3. Доступно: <http://kpnu.edu.ua/publiczna-informatsiya/>.
16. Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка: затв. вченою радою К-ПНУ від 28 серпня 2020 р. протокол № 8. Доступно: <http://kpnu.edu.ua/publiczna-informatsiya/>
17. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка: затв. вченою радою від 26 лютого 2020 р., протокол № 2. Доступно: <http://kpnu.edu.ua/publiczna-informatsiya/>
18. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ ім. Івана Огієнка: затв. вченою радою від 24 вересня 2020 р., протокол № 9. Доступно: <http://kpnu.edu.ua/praktyka/>
19. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ ім. Івана Огієнка: затв. вченою радою від 28 серпня травня 2020 р., протокол № 8. Доступно: <http://kpnu.edu.ua/publiczna-informatsiya/>
20. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
21. Положення про електронні освітні ресурси України : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2012 № 1060. Доступно: <https://ips.ligazakon.net/document/view/Re22007?an=1>

22. Положення про порядок організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка: затв. вченою радою К-ПНУ від 28 травня 2020 р. Протокол № 3. Доступно: <http://kpnpu.edu.ua/publiczna-informatsiya/>
23. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 08 квітня 1993 р. № 93 (зі змінами, внесеними Міносвіти від 20 грудня 1994 р. № 351 (0351281-94)). Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
24. Портфоліо вчителя / упоряд. І. М. Рожнятовська. Київ : Шкільний світ, 2012. 128 с. (Б-ка «Шкільного світу»).
25. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII
Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
26. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
27. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Доступно: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
28. Про Рекомендації щодо організації і проведення методичної роботи з педагогічними кадрами в системі післядипломної педагогічної освіти : лист МОНУ від 03.07.2002 N 1/9-318. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-318290-02#Text>
29. Про центр професійного розвитку педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-п#Text>
30. Професійна компетентність вчителя початкових класів : навчально-методичний посібник для вчителів / автори-упоряд.: В. Є. Берека, А. В. Галас. Харків : Ранок, 2018. 496 с.
31. Професійний стандарт за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»: затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. №2736. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/78704/
32. Рекомендації про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України від 24 квітня 2013 р. Протокол № 5. URL: https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2018/03/recom_IZO.pdf
33. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти: затв. наказом МОЗ від 25.09.20 р. № 2205. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>

34. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти : 1-2 класи + Закон України «Про освіту» + Державний стандарт початкової освіти. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
35. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи. 2019. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>
36. *Форми індивідуальної методичної роботи педагогів. Заступник директора школи*, 2020. № 7. С. 22-23.
37. Щодо організації дистанційного навчання: лист МОНУ від 02 листопада 2020 р. № 1/9-609 Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>
38. Як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога». Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga> (дата звернення 25 серпня 2022).